

Namdal regionråd

Deres ref:
Vår ref:
Sted: Trondheim
Dato: 23.09.2021

Høringsinnspill kystsoneplan Namdalen og Fosen

Det vises til Namdal regionråds høring av kystsoneplan for Namdalen og Fosen ([Kystsoneplan - Namdal regionråd \(namdalregionrad.no\)](https://www.namdalregionrad.no)). Norsk institutt for naturforskning (NINA) ønsker å komme med noen innspill til denne. NINA er en uavhengig stiftelse som forsker på natur og samspillet mellom natur og samfunn. En stor del av NINAs forskningsinnsats har siden etableringen i 1988 vært på effekter av naturinngrep i terrestriske, akvatiske og marine økosystemer så vel som på samfunnsaspekter som f. eks. turisme og friluftsliv

NINA har en solid stab av forskere som har jobbet med sjøfugl og sjøfuglfaglige prosjekter siden midten av 1970-talet, først gjennom sjøfuglprosjektet (1979-1984), Det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl (fra 1988-) og ved etableringen av SEAPOP (www.seapop.no) fra starten av 2000-tallet og SEATRACK ([SEATRACK - SEAPOP](https://www.seatrack.no)) fra ca. 2010. Hovedtyngden av forskningen har vært knyttet opp mot overvåking av bestander, demografiske parametre og næringsvalg, men har i de senere årene blitt mer vinklet inn på områder som f.eks. fordeling av sjøfugl (habitatvalg) gjennom året, effekter av klima og fiskerier, forstyrrelser og predasjon.

Vi vil med dette innspillet til høringen hovedsakelig peke på mangler i beskrivelsen av mulige effekter på sjøfugl, og påpeke steder i utredningene der vi mener det blir trukket konklusjoner det ikke finnes vitenskapelig grunnlag for. Vi har ikke hatt kapasitet til å vurdere enkeltområder.

Innledende kommentarer

Både konsekvensanalysen og tareutredningen er svært mangelfull i forhold til referanser for de undersøkelsene som siteres. Dette, og at det kan se ut som om det er bevisst valgt ut argumenter som passer saken, gjør det vanskelig å vurdere fakta og riktigheten i det som skrives.

Kommentarer til konsekvensutredningen og ROS-analysen

Konsekvensanalysen omhandler primært etablering av akvakultur. NINA er kritisk til påstanden knyttet til §9 i Naturmangfoldloven (fjøre var prinsippet) om at akvakulturtiltak ikke vil fjøre til irreversible skader. Dette har viingen kunnskap om når det gjelder sjøfugl. NINA påpekte ved forslaget om etablering av akvakulturanlegg ved Sklinna at den aktiviteten dette ville fjøre med seg i form av arealbeslag og forstyrrelser knyttet til daglig drift og transport til og fra anlegget, ville kunne fjøre til negativ bestandsutvikling og eventuell lokal utryddelse for allerede rødlistede sjøfuglarter. Hvis slike arter forsvinner pga. etablering av akvakultur vil vi ikke kunne forvente at de reetableres siden de allerede er i sterk tilbakegang.

NINA er svært kritisk til holdningen om at «Kravet til kunnskapsgrunnlaget vil, både når det gjelder vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap, som hovedregel være oppfylt dersom vi tar i bruk kunnskap som allerede finnes og som er tilgjengelig» (side 12). Dette all den tid det ikke finnes vitenskapelige undersøkelser som belyser eventuelle effekter av akvakultur på sjøfugl. En kan ikke påstå at manglende kunnskap er nok for å gjennomfjøre gode beslutninger. Den samlede mengden av akvakulturanlegg langs norskekysten er nå så stor at det er rimelig å anta at den kan påvirke sjøfugl gjennom arealbeslag og forstyrrelser. Dette er forhold som vil være viktige å få belyst ved etablering av nye lokaliteter. Konsekvensanalysen bærer i det store og hele preg av å bagatellisere forhold belyst gjennom Naturmangfoldsloven.

I konsekvensanalysen hevdes at konsekvenser av akvakultur på sjøfugl er ikke eksisterende (ingen) for lomvi, alke, alkekonke, krykkje, ærfugl toppskarv og storskarv og liten (lav) for gråmåke og sildemåke. Dette er basert på en rapport fra NINA i 2011¹. For det fjørste omhandler denne rapporten Nordsjøen og Skagerrak, mens Namdalskysten ligger i Norskehavet. Den er derfor lite relevant. Forfatterne av rapporten har dessuten gitt klart uttrykk for at disse tabellene representerer en samlet vurdering for hele forvaltningsplanområdet (Nordsjøen/Skagerrak), og ikke skal brukes til å vurdere effekter eller påvirkninger av konkrete lokale etableringer og inngrep. NINA ber om at vurderingen for sjøfugl i konsekvensanalysen ikke hensyntas, og vi oppfordrer sterkt at regionrådet anbefaler spesifikke undersøkelser rettet mot sjøfugl i forkant av alle etableringer av nye akvakulturanlegg i regionen.

Kommentarer til tareutredningen

I tareutredningen nevnes to studier fra Havforskningsinstituttet som konkluderer med at konsekvensene av taretråling har begrenset effekt på områdene som tråles og på fisk. Det opplyses om at en begrenset del av den stående biomassen høstes, men det opplyses ikke om andre effekter som ble funnet i studiet. I det som antas å være det ene av de to studiene som omtales (Norderhaug et al. 2020²), omtales fjølgende effekter av taretråling (sitat) «The disturbance had a substantial impact on the kelp forests in this study, removing 2986 tons of kelp and causing a 26% loss of total kelp canopy at trawled stations. This loss created a 67% reduction of epiphytes, an 89% reduction of invertebrates and altered the fish populations living within these habitats.”, og videre “Our results show that large-scale experimental disturbances on habitat-forming species have ecological consequences that extend beyond the decline of the single species to affect multiple trophic levels of the broader ecosystem”. Det samme studiet viser en signifikant nedgang av unge sei i de trålte områdene, noe som også ble påvist av Lorentsen et al. (2010³). Det blir derfor en for enkel framstilling at et tilsynelatende lite uttak ift. stående biomasse gjfjor de totale konsekvensene små (3 avsnitt side 14).

I utredningen vises til en studie (Christensen-Dalsgaard et al. 2020⁴) der vi ikke kunne observere forskjeller i beitemønster til skarv på grunn av taretråling. Dette tas til inntekt for at taretråling ikke påvirker toppskarv (side 15, og i innspillet fra tareindustrien side 25). I den refererte publikasjonen kommer det fram at den tidsmessige og romlige skalaen på dataene fra Fiskeridirektoratet var utilstrekkelig. Vi er også tydelige på at studien identifiserer flere forhold som må belyses fjør enkan konkludere om hvorvidt taretråling har noen effekt på sjøfugl.

NINAs forskning på Sklinna har resultert i en rekke internasjonale publikasjoner som viser at toppskarvene hovedsakelig beiter i tareskogsområder, at inntil 80 % av dietten består av sei som har tareskogene som

oppvekstområde, at forekomsten av sei regulerer hvor mange som hekker, og hvor mange egg og unger de produserer. Vi har også observert at taretråling i nærheten av Sklinna påvirket teistenes beitemønster, og sannsynligvis hekkesuksess.

Vi stiller oss undrende til argumentasjonen basert på Naturmangfoldlovens §9 (føre var prinsippet). Det hevdes at føre-var prinsippet ikke er et prinsipp som skal legges til grunn «for sikkerhets skyld». Det er vel nettopp det den skal gjøre, jf. formuleringen «Foreligger en **risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet**, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.» (vår utheving)? Det foreligger svært lite forskning på hvorvidt taretråling påvirker sjøfugl. NINA mener at inntil det er skaffet nødvendig kunnskap til veie, bør det sterkt vurderes om taretråling i nærheten av sjøfuglkolonier bør reguleres langt strengere enn dagens praksis.

Avsluttende kommentarer

— NINA vil understreke behovet for et styrket kunnskapsgrunnlag, som må anvendes i transparente og etterprøvbare beslutningsprosesser, og som er i tråd med de forpliktelsene som ligger i naturmangfoldloven. Dette er svært viktig for reduserte konflikter knyttet til akvakultur og taretråling i kystsonen.

Norske sjøfuglbestander er i gjennomsnitt redusert med 35 % bare i løpet av de siste 10-årene (perioden 2010-2020), hvorav bestandene av de kystbundne artene har gått tilbake med 41 %. Dette bør sette langt strengere krav til aktiviteter i kystsonen enn det som til nå har vært tilfellet.

Med vennlig hilsen

Svein-Håkon Lorentsen
Forskningsjef og seniorforsker, NINA

Referanser:

1. Gasbjerg, G. et al. 2011. Tverrsektoriell vurdering av konsekvenser for sjøfugl. Grunnlagsrapport til en helhetlig forvaltningsplan for Nordsjøen og Skagerrak. - NINA Rapport 733. 137 s.
2. Norderhaug, K. M. et al. 2020. Ecosystem-level effects of large-scale disturbance in kelp forests. Mar. Ecol. Prog. Ser. DOI: <https://doi.org/10.3354/meps13426>
3. Lorentsen, S.-H. et al. 2010. Multi-trophic consequences of kelp harvest. Biological Conservation 143:2054-2062. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0006320710002363>
4. Christensen-Dalsgaard, S. et al. 2020. Sharing the neighbourhood: assessing the impact of kelp harvest on foraging behavior of the European shag. Mar. Biol 167: 136. <https://doi.org/10.1007/s00227-020-03739-1>